

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR REVOLUT BANK UAB GINČO NAGRINĖJIMO**

2022-09-22 Nr. 429-478

Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *Revolut Bank UAB* (buvusi *Revolut Payments UAB*¹) (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2021 m. gegužės 13 d. pareiškėjas ir bankas sudarė mokėjimo paslaugų teikimo sutartį (toliau – Sutartis), kurios pagrindu pareiškėjui buvo atidaryta mokėjimo sąskaita Nr. (*duomenys neskelbiami*) (toliau – *Revolut* sąskaita).

2021 m. gruodžio 17 d. pareiškėjas pateikė bankui prašymą gražinti jam šių devynių mokėjimų (toliau visi kartu – Ginčijami mokėjimai), kuriuos pareiškėjas teigė atlikęs iš savo *Revolut* sąskaitos investavimo platformai *Fenix Securities* (toliau – *FS* platforma), lėšas: 2021 m. gegužės 13 d. 24 171,68 PLN (toliau – Ginčijamas mokėjimas Nr. 1), 2021 m. gegužės 17 d. 50 PLN (toliau – Ginčijamas mokėjimas Nr. 2), 2021 m. gegužės 17 d. 50 PLN (toliau – Ginčijamas mokėjimas Nr. 3), 2021 m. gegužės 19 d. 20 565,05 PLN (toliau – Ginčijamas mokėjimas Nr. 4), 2021 m. gegužės 27 d. 27 565,20 PLN (toliau – Ginčijamas mokėjimas Nr. 5), 2021 m. gegužės 27 d. 40 888,38 PLN (toliau – Ginčijamas mokėjimas Nr. 6) 2021 m. birželio 18 d. 11 133,84 PLN (toliau – Ginčijamas mokėjimas Nr. 7), 2021 m. rugpjūčio 5 d. 100 PLN (toliau – Ginčijamas mokėjimas Nr. 8) ir 2021 m. rugsėjo 1 d. 1 522,95 PLN (toliau – Ginčijamas mokėjimas Nr. 9).

Pareiškėjas paaiškino bankui, kad *FS* platformos atstovas pasiūlė jam naudotis šios platformos teikiamomis paslaugomis, atsidaryti joje investavimo sąskaitą ir gauti mokymo paslaugas. Pareiškėjas priėmė šį pasiūlymą, sumokėjo *FS* platformai pradinį 250 USD mokestį ir vėliau savo įrenginyje įdiegė nuotolinio valdymo programą „AnyDesk“ (toliau – *AnyDesk*), kad galėtų naudotis *FS* platformos teikiamomis mokymo ir atliekamų investicijų priežiūros paslaugomis. Per *AnyDesk* pareiškėjas taip pat gaudavo pasiūlymus atlikti paskesnius mokėjimus. Kai pareiškėjas nusprendė nebeatlikti *FS* platformos siūlomų mokėjimų, šios platformos atstovas pasiūlė pareiškėjui atsiimti investuotas lėšas ir iš atliktų investicijų uždirbtą pelną. Norėdamas atsiimti šias lėšas, pareiškėjas turėjo prisijungti prie savo elektroninės paskyros, taip save identifikudamas. Pareiškėjas pabrėžė, kad jungdamasis prie elektroninės paskyros ir patvirtindamas tokį prisijungimą SMS žinute gautu saugos kodu niekam šio saugos kodo neatskleidė. Pareiškėjo teigimu, per kriptoturto keityklą *Binance* (toliau – *Binance* keitykla) *FS* platformai buvo atlikti mokėjimai, kurių bendra vertė siekė 126 047,10 PLN, tačiau sutartų mokymo paslaugų *FS* platforma pareiškėjui taip ir nesuteikė. Negavęs sutartų paslaugų, pareiškėjas kreipėsi į *FS* platformą, prašydamas gražinti šiai platformai pervestas lėšas, tačiau *FS* platforma lėšų negražino.

Nustatęs, kad pareiškėjo nurodytu laikotarpiu pareiškėjas iš savo *Revolut* sąskaitos nebuvo atlikęs jokių mokėjimų *FS* platformai, o kiti pareiškėjo nurodytų Ginčijamų mokėjimų duomenys neatitinka nė vienos iš aktualiu laikotarpiu iš pareiškėjo *Revolut* sąskaitos faktiškai atliktų mokėjimo operacijų duomenų, bankas priėmė sprendimą atsisakyti tenkinti pareiškėjo prašymą.

Nesutikdamas su banko sprendimu, pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką dėl kilusio vartojimo ginčo nagrinėjimo. Kreipimesi pareiškėjas nurodė, kad *FS* platforma apgaulės būdu išviliojo iš pareiškėjo lėšas, kurios šiai platformai buvo pervestos per *Binance* keityklą, todėl bankas turėtų gražinti (kompensuoti) jam *FS* platformai atliktų mokėjimų sumas. Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjas konkrečiai neįvardijo prašomų gražinti (kompensuoti) mokėjimų, tačiau pateikė bankui teikto prašymo gražinti Ginčijamų mokėjimų sumas kopiją.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi bankas nurodė nesutinkantis su pareiškėjo reikalavimu ir

¹ *Revolut Payments UAB* buvo reorganizuota, ją prijungiant prie *Revolut Bank UAB*, todėl nuo 2022 m. liepos 1 d. *Revolut Payments UAB* teisės ir pareigos pagal jos sudarytas galiojančias finansinių paslaugų ir kitas sutartis, įskaitant iš šių sutarčių kilusius ginčus, perėjo *Revolut Bank UAB*.

prašė jį atmesti. Bankas paaiškino, kad, remdamasis turimais duomenimis, savo vidaus sistemose nerado nė vieno iš pareiškėjo įvardytų Ginčijamų mokėjimų, atliktų į FS platformos mokėjimo sąskaitą, kartu pateikė pareiškėjo *Revolut* sąskaitos išrašo kopiją. Bankas papildomai atkreipė dėmesį, kad tarp pareiškėjo pateiktų ekrano kopijų, kuriose nurodytos neva sukčiams pervestos sumos, nėra nė vienos mokėjimo operacijos, kuri galėtų atitikti pareiškėjo Ginčijamus mokėjimus.

Atsižvelgdamas į tai, kad pareiškėjas buvo papildomai nurodęs, kad Ginčijami mokėjimai buvo atlikti per *Binance* keityklą, bankas papildomai nurodė, kad, remiantis banko turimais vidaus sistemų duomenimis, aktualiū laikotarpiu pareiškėjas iš savo *Revolut* sąskaitos buvo atlikęs dvidešimt penkias mokėjimo operacijas, kurios, remiantis pareiškėjo bankui teiktuose mokėjimo nurodymuose dėl šių mokėjimo operacijų įvykdymo, galėjo būti atliktos *Binance* keityklai (toliau visos šios mokėjimo operacijos kartu – Faktiniai mokėjimai): 2021 m. gegužės 14 d. 2 000 EUR, 2021 m. gegužės 14 d. 3 200 EUR, 2021 m. gegužės 18 d. 3 300 EUR, 2021 m. gegužės 20 d. 555 EUR, 2021 m. gegužės 20 d. 5000 EUR, 2021 m. gegužės 20 d. 10 EUR, 2021 m. gegužės 20 d. 4 434 EUR, 2021 m. gegužės 24 d. 2 645 EUR, 2021 m. gegužės 25 d. 100 EUR, 2021 m. gegužės 25 d. 1 800 EUR, 2021 m. gegužės 25 d. 2 600 EUR, 2021 m. gegužės 25 d. 2 400 EUR, 2021 m. gegužės 25 d. 340 EUR, 2021 m. gegužės 25 d. 1 000 EUR, 2021 m. gegužės 25 d. 2 000 EUR, 2021 m. gegužės 26 d. 1 700 EUR, 2021 m. gegužės 26 d. 2 000 EUR, 2021 m. gegužės 26 d. 200 EUR, 2021 m. gegužės 26 d. 1 000 EUR, 2021 m. gegužės 28 d. 3 000 EUR, 2021 m. gegužės 28 d. 3 000 EUR, 2021 m. gegužės 28 d. 3 000 EUR, 2021 m. gegužės 28 d. 3 000 EUR, 2021 m. gegužės 28 d. 2 250 EUR.

Bankas pabrėžė, kad neturi galimybės identifikuoti tikslaus Faktinių mokėjimų sumų gavėjo, todėl, atsižvelgdamas į tai, kad visi Faktiniai mokėjimai buvo atlikti į to paties gavėjo mokėjimo sąskaitą Nr. (*duomenys neskelbiami*), esančią ING Bank N. V. (toliau – *ING* bankas), ir į atliekant Faktinius mokėjimus paties pareiškėjo nurodytus duomenis, spėja, kad Faktiniai mokėjimai galėjo būti atlikti *Binance* keityklai.

Pasisakydamas dėl Faktinių mokėjimų atlikimo aplinkybių, bankas nurodė, kad Faktiniai mokėjimai buvo tinkamai autorizuoti paties pareiškėjo ir bankas juos įvykdė laikydamasis Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo 29 straipsnio 1 dalies bei 43 ir 50 straipsnių nuostatų, taip pat Sutarties 14 punkto nuostatų. Bankas atkreipė dėmesį, kad iki pirmojo Faktinio mokėjimo pareiškėjui buvo teiktas įspėjimas apie galimas rizikas atliekant mokėjimus naujam ir (ar) galimai nežinomai gavėjui. Be to, pirmasis pareiškėjo inicijuotas 5 200 EUR mokėjimas (toliau – Atmestas mokėjimas) šiam gavėjui banko vidaus sistemų, siekiant apsaugoti pareiškėją, buvo atmestas, įspėjant pareiškėją apie galimas sukčiavimo rizikas, rekomenduojant atlikti mokėjimus šiam gavėjui tik tada, jei pareiškėjas pasitiki šiuo gavėju, ir papildomai nurodant, kad, pareiškėjui pageidaujant, jis gali atlikti paskesnius mokėjimus tam pačiam gavėjui ir šie paskesni mokėjimai banko nebus atmesti. Kaip nurodo bankas, pareiškėjas ne tik nepaisė tokių įspėjimų ir vėliau atliko tam pačiam gavėjui paskesnius mokėjimus, t. y. Faktinius mokėjimus, bet, galimai siekdamas užtikrinti norėtos lėšų sumos sėkmingą pervedimą šiam gavėjui, vietoje Atmesto mokėjimo 2021 m. gegužės 14 d. atliko du Faktinius mokėjimus (2 000 EUR ir 3 200 EUR), kurių bendra suma sutampa su Atmesto mokėjimo suma.

Bankas taip pat atkreipė dėmesį, kad, nors kartu su kreipimusi į Lietuvos banką pareiškėjas pateikė Lietuvos bankui neva bankui 2021 m. spalio 29 d. pateikto prašymo dėl Ginčijamų mokėjimų gražinimo anglų kalba kopiją, bankas analogišką pareiškėjo prašymą, tik lenkų kalba, gavo tik 2021 m. gruodžio 17 d.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Lietuvos bankas ginčo nagrinėjimo proceso metu neatlieka Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo 42¹ straipsnyje reglamentuotų patikrinimų, skirtų faktinėms aplinkybėms, susijusioms su Lietuvos banko prižiūrimo finansų rinkos dalyvio galimu Lietuvos banko kompetencijai priskirtų teisės aktų reikalavimų pažeidimu, nustatyti ir įvertinti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Ginčas kilo dėl banko atsisakymo tenkinti pareiškėjo prašymą gražinti (kompensuoti) jam Ginčijamų mokėjimų sumas (iš viso 126 047,10 PLN), kurias pareiškėjas teigė atlikęs iš savo *Revolut* sąskaitos. Savo prašymą pareiškėja grindžia tuo, kad negavo iš FS platformos sutartų

paslaugų. Bankas teigia, kad pareiškėjo nurodyti Ginčijami mokėjimai neatitinka nė vieno iš pareiškėjo *Revolut* sąskaitos faktiškai atlikto mokėjimo, o visas kitas iš *Revolut* sąskaitos pareiškėjo atliktas mokėjimo operacijas bankas įvykdė pagrįstai ir tinkamai.

Kilučio ginčo metu pareiškėja ir banką siejo sutartiniai santykiai, kylantys iš mokėjimo paslaugų teikimo. Mokėjimo paslaugų teikėjų veiklą, mokėjimo paslaugų teikimą, mokėjimo operacijų autorizavimą ir vykdymą, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, kai mokėjimo paslaugų teikimas yra verslas, reglamentuoja Mokėjimų įstatymas.

Iš byloje turimų duomenų matyti, kad nė vienas iš pareiškėjo įvardytų Ginčijamų mokėjimų, kuriuos jis teigė atlikęs *FS* platformai iš *Revolut* sąskaitos, neatitinka faktiškai iš jo *Revolut* sąskaitos atliktų mokėjimų. Remiantis pareiškėjo *Revolut* sąskaitos išrašo duomenimis, pareiškėjo nurodytomis datomis (2021 m. gegužės 13 d., 17 d., 19 d., 27 d., 2021 m. birželio 18 d., 2021 m. rugpjūčio 5 d. ir 2021 m. rugsėjo 1 d.), kuriomis, kaip jis teigė, buvo atlikti Ginčijami mokėjimai, pareiškėjas iš savo *Revolut* sąskaitos nebuvo atlikęs jokių mokėjimų. 2021 m. gegužės 19 d. (pareiškėjo nurodyta Ginčijamo mokėjimo Nr. 4 atlikimo data) iš pareiškėjo *Revolut* sąskaitos buvo tik nurašytas 49,99 PLN dydžio mokestis, kurį bankas pritaikė pareiškėjui už pareiškėjui teiktą „Metal“ paslaugų planą. Laikotarpiu nuo 2021 m. gegužės 13 d. iki 2021 m. rugsėjo 1 d. iš pareiškėjo *Revolut* sąskaitos taip pat nebuvo atlikta jokių kitų mokėjimų, kurių sumos sutaptų su pareiškėjo įvardytais Ginčijamų mokėjimų sumomis. Šiuo laikotarpiu iš *Revolut* sąskaitos pareiškėjas neatliko nė vieno mokėjimo PLN valiuta. Taigi ir mokėjimų, kuriuose gavėja būtų nurodyta *FS* platforma, taip pat nebuvo.

Nors ir nenuosekliai, bet savo kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjas buvo nurodęs, kad mokėjimų sumos, kurių gražinimo (kompensavimo) iš banko jis tikisi, *FS* platformai buvo pervestos per *Binance* keityklą². Įvertinus pareiškėjo *Revolut* sąskaitos išrašo duomenis, matyti, kad laikotarpiu nuo 2021 m. gegužės 14 d. iki 2021 m. gegužės 28 d. iš *Revolut* sąskaitos buvo atlikti dvidešimt du mokėjimai, kurių gavėja nurodyta *Binance* keitykla³, ir trys mokėjimai, kurių gavėja nurodyta „Checkout.com“⁴, tačiau visi dvidešimt penki mokėjimai, t. y. Faktiniai mokėjimai, buvo atlikti į vieną ir tą pačią mokėjimo sąskaitą, esančią *ING* banke. Remiantis viešai prieinama informacija, interneto svetainę www.checkout.com administruoja Jungtinėje Karalystėje įsteigta elektroninių pinigų įstaiga *Checkout Ltd*. Byloje neturima duomenų, kurie leistų nustatyti, kuriai iš paminėtų bendrovių (*Binance* keityklai ar *Checkout Ltd*) priklauso mokėjimo sąskaita *ING* banke, į kurią buvo pervestos Faktinių mokėjimų lėšos, tačiau šių mokėjimų aprašymuose pateikti duomenys bei kita ginčo šalių pateikta informacija leidžia daryti prielaidą, kad galutinis Faktinių mokėjimų lėšų gavėjas galėtų būti *Binance* keitykla.

Visi Faktiniai mokėjimai buvo įvykdyti euro valiuta, tačiau nė vieno iš šių mokėjimų suma, net ir konvertavus jų valiutą į PLN valiutą, nesutampa su pareiškėjo nurodytomis Ginčijamų mokėjimų sumomis ir (ar) Ginčijamų mokėjimų atlikimo datomis. Be to, bendra galimai *Binance* keityklai atliktų Faktinių mokėjimų suma (iš viso 48 234 EUR), konvertavus jos valiutą į PLN, yra beveik du kartus didesnė negu bendra pareiškėjo įvardytų Ginčijamų mokėjimų suma. Ši aplinkybė, Lietuvos banko nuomone, leidžia pagrįstai daryti išvadą, kad pareiškėjas galimai aktyviai naudojosi *Binance* keityklos paslaugomis ir toks naudojimas nebuvo išimtinai susijęs tik su pareiškėjo siekiu investuoti per *FS* platformą.

Pareiškėjas yra pateikęs Lietuvos bankui Varšuvos apygardos prokuratūrai pateikto pareiškimo dėl neteisėtų *FS* platformos veiksmų kopiją. Minėtame pareiškime pareiškėjas nurodė, kad jo investavimo sąskaitoje *FS* platformoje buvo atlikta 12 mokėjimų, tarp kurių, kaip matyti, yra ir pareiškėjo įvardyti Ginčijami mokėjimai. Jame pareiškėjas taip pat pažymėjo, kad visos lėšos *FS* platformai buvo pervestos kriptoturto pavidalu ir visus atsiskaitymus su *FS* platforma jis atliko mokėjimo kortele⁵. Remiantis pareiškėjo *Revolut* sąskaitos išrašo duomenimis, pareiškėjo nurodytu laikotarpiu mokėjimų mokėjimo kortele, kurių pagrindu iš pareiškėjo *Revolut* sąskaitos būtų nurašytos ir tretiesiems asmenims pervestos lėšos, net nebuvo. Visi Faktiniai mokėjimai iš pareiškėjo *Revolut* sąskaitos, kurie, kaip spėjama, atlikti *Binance* keityklai, taip pat buvo atlikti

² Citata iš pareiškėjo kreipimosi į Lietuvos banką: The complaint of transfers concerned funds that were extorted by Fenix Securities broker but were transferred to the private cryptocurrency wallets of Fenix Securities representatives on the Binance platform.”

³ Devynių mokėjimų atveju nurodyta „Binance via ING bank“, o kitų trylikos mokėjimų – „Binance via“.

⁴ Visų trijų mokėjimų atveju nurodyta „ING Bank N. V.“

⁵ Citata iš pareiškėjo pareiškimo Varšuvos apygardos prokuratūrai: „<...> In fact, all my money was transferred to Fenix Securities through cryptocurrencies. The following list of transactions presents the history of deposits made by the Victim. The victim deposited funds using a bank account card. All Payments, regardless of the name of the beneficiary, were posted on the Fenix Securities platform. List of transactions: 1) 13.05.2021 in the amount of PLN 24,171.68 for Fenix Securities 2)13.05.2021 in the amount of PLN 50 for Fenix Securities 3) 13.05.2021 in the amount of PLN 50 for Fenix Securities 4)19.05.2021 in the amount of PLN 20,565.05 for Fenix Securities 5) 27.05.2021 in the amount of PLN 27565.20 for Fenix Securities 6) 27.05.2021 in the amount of 40,888.38 for Fenix Securities 7)18.06.2021 in the amount of PLN 11,133.84 for Fenix Securities 8) 19.07.2021 in the amount of PLN 1003.09 for Fenix Securities 9) 03.08.2021 in the amount of PLN 100 for Fenix Securities 10)13.08.2021 in the amount of PLN 2000 for Fenix Securities 11) 26.08.2021 in the amount of PLN 1400 for Fenix Securities 12) 01.09.2021 in the amount of PLN 1522.95 for Fenix Securities. Proof: - statement of transactions from 13.05.2021 – 01.09.2021“

bankiniais pavedimais.

Varšuvos apygardos prokuratūrai pareiškėjas taip pat buvo nurodęs, kad 2021 m. gegužės 13 d. jis jau buvo pervedęs *FS* platformai Ginčijamų mokėjimų Nr. 1, 2 ir 3 sumas (iš viso 24 271,68 PLN) ir šios sumos tą pačią dieną buvo įskaitytos į pareiškėjo *FS* platformoje turimą investavimo sąskaitą, nors tą dieną pareiškėjas tik atsidarė *Revolut* sąskaitą banke, o iš jos pirmąjį Faktinį mokėjimą atliko tik 2021 m. gegužės 14 d. Ši aplinkybė, Lietuvos banko nuomone, leidžia daryti išvadą, kad pareiškėjo nurodyti Ginčijami mokėjimai Nr. 1, 2 ir 3 yra nesusiję su jokiais iš pareiškėjo *Revolut* sąskaitos atliktais mokėjimais (nei Faktiniais mokėjimais, nei kitomis *Revolut* sąskaitoje atliktomis mokėjimo operacijomis). Galimybės įvertinti pareiškėjo įvardytų Ginčijamų mokėjimų Nr. 4, 5, 6, 7, 8 ir 9 ryšį su iš pareiškėjo *Revolut* sąskaitos faktiškai atliktais mokėjimais, atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjas, teigdamas, kad visi Ginčijami mokėjimai buvo atlikti iš jo *Revolut* sąskaitos, pateikė tikrovės neatitinkančius duomenis, Lietuvos bankas neturi. Kaip minėta pirmiau, bendra Faktinių mokėjimų, kurie, kaip spėjama, galėjo būti atlikti *Binance* keityklai, suma beveik dvigubai viršija pareiškėjo įvardytų Ginčijamų mokėjimų sumą ir nė vienas iš Faktinių mokėjimų neatitinka pareiškėjo nurodytų Ginčijamų mokėjimų aprašymo, t. y. nesutampa jų atlikimo datos, sumos, valiuta. Be to, paskutinis Faktinis mokėjimas buvo atliktas 2021 m. gegužės 28 d., o pareiškėjo įvardyti Ginčijami mokėjimai Nr. 7, 8 ir 9, kaip teigė pareiškėjas, buvo atlikti gerokai vėliau, t. y. atitinkamai 2021 m. birželio 18 d., 2021 m. rugpjūčio 5 d. ir 2021 m. rugsėjo 1 d. Tačiau, net ir laikantis prezumpcijos, kad dalį Faktinių mokėjimų *Binance* keityklai pareiškėjas atliko tik tam, kad vėliau, t. y. laikotarpiu nuo 2021 m. gegužės 19 d. iki 2021 m. rugsėjo 1 d., galėtų dalį Faktinių mokėjimų lėšų panaudoti Ginčijamiems mokėjimams Nr. 4, 5, 6, 7, 8 ir 9 *FS* platformai per *Binance* keityklą atlikti, tai nekeistų to fakto, kad pareiškėjo nurodyti Ginčijami mokėjimai Nr. 4, 5, 6, 7, 8 ir 9 buvo atlikti ne iš pareiškėjo *Revolut* sąskaitos ir juos įvykdė ne bankas.

Kreipdamasis į banką, o vėliau į Lietuvos banką, pareiškėjas nereiškė pretenzijų dėl *Binance* keityklos, kuriai, kaip spėjama, pareiškėjas atliko Faktinius mokėjimus, suteiktų jam paslaugų kokybės ar tinkamumo, t. y. bankui ir Lietuvos bankui pateiktuose dokumentuose pareiškėjas aiškiai įvardijo, kad prašo gražinti *FS* platformai atliktų Ginčijamų mokėjimų sumas, nes būtent iš šios platformos negavo sutartų paslaugų ir įtaria ją sukčiaujant. Kitos pareiškėjo nurodytos aplinkybės, įskaitant tai, kad lėšos *FS* platformai buvo perduotos kriptoturto pavidalu per *Binance* keityklą, taip pat patvirtina tai, kad tokiam lėšų perdavimui reikalingos *Binance* keityklos paslaugos pareiškėjui buvo suteiktos.

Mokėjimų įstatymo 51 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, kai mokėjimo nurodymą tiesiogiai inicijuoja mokėtojas, jo mokėjimo paslaugų teikėjas atsako mokėtojui už tinkamą mokėjimo operacijos įvykdymą, nebent mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas žino ir gali patvirtinti mokėtojui ir gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjui, kad gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas gavo mokėjimo operacijos sumą, kaip nustatyta šio įstatymo 46 straipsnyje, reglamentuojančiame mokėjimo į mokėjimo sąskaitas operacijų vykdymo terminus. Vadovaujantis Mokėjimų įstatymo 50 straipsnio 1 ir 5 dalimis, mokėjimo nurodymas laikomas tinkamai įvykdytu unikaliu identifikatoriumi nurodyto gavėjo ir (arba) jo mokėjimo sąskaitos atžvilgiu. Remiantis byloje turimais duomenimis, bankas įvykdė pareiškėjo pateiktus mokėjimo nurodymus dėl Faktinių mokėjimų atlikimo pagal juose nurodytą unikalų identifikatorių, t. y. pagal pareiškėjo nurodytą gavėjos (kaip spėjama, *Binance* keityklos) mokėjimo sąskaitos numerį, ir ginčijamų mokėjimo operacijų sumas pervedė gavėjos finansų įstaigai, t. y. ING bankui. Byloje nėra duomenų, kad po to, kai Faktiniai mokėjimai buvo atlikti, pareiškėjas būtų kreipęsis į banką dėl pavėluoto arba netinkamo jų įvykdymo ir (arba) neigęs juos autorizavęs. Tokio pobūdžio pretenzijų pareiškėjas nereiškė ir kreipdamasis į Lietuvos banką, prašydamas išnagrinėti tarp šalių kilusį ginčą. Prašymą gražinti Ginčijamų mokėjimų sumas pareiškėjas pateikė bankui tik 2021 m. gruodžio 17 d., t. y. praėjus daugiau nei trimis mėnesiams nuo Ginčijamo mokėjimo Nr. 9 (paskutinis), kurį pareiškėjas klaidingai teigė atlikęs iš *Revolut* sąskaitos, atlikimo ir net beveik šešioms mėnesiams nuo paskutinio Faktinio mokėjimo, kuris, kaip spėjama, galėjo būti atliktas *Binance* keityklai, tačiau šiame prašyme jokių pretenzijų dėl Faktinių mokėjimų bankui taip pat nereiškė. Taigi pagrindo teigti, kad Faktiniai mokėjimai galėjo būti atlikti be pareiškėjo sutikimo ir (arba) kad bankas netinkamai arba pavėluotai įvykdė šiuos mokėjimus, nėra.

Be to, bankas dėjo pastangas tam, kad pareiškėjas būtų iš anksto įspėtas apie galimas sukčiavimo rizikas, tinkamai jas įsivertintų ir, jei nėra tikras dėl Faktinių mokėjimų sumų gavėjos patikimumo, neatliktų jai mokėjimų. Bankas pateikė įrodymus, patvirtinančius, kad pradinis pareiškėjo iš jo *Revolut* sąskaitos inicijuotas 5 200 EUR mokėjimas gavėjai (kaip spėjama, *Binance* keityklai), siekiant apsaugoti pareiškėją, buvo atmestas. Pranešime, kuriuo bankas informavo pareiškėją apie pradinio mokėjimo atmetimą, pareiškėjui papildomai buvo paaiškinta, kad, jei jis pageidauja, gali pakartotinai atlikti mokėjimus tai pačiai gavėjai ir šie mokėjimai pakartotinai nebus

atmesti, tačiau, paaiškėjus, kad jie buvo atlikti sukčiams, pareiškėjas gali prarasti savo lėšas. Byloje nėra duomenų, kad pareiškėjas, gavęs minėtus įspėjimus, būtų kreipęsis į banką ir siekęs išsiaiškinti tokių įspėjimų ir (ar) pradinio mokėjimo gavėjai atmetimo priežastis. Įvertinus tai, kad, nors ir gavo minėtus įspėjimus, pareiškėjas laikotarpiu nuo 2021 m. gegužės 14 d. iki 28 d. atliko net dvidešimt penkis mokėjimus tai pačiai gavėjai, t. y. Faktinius mokėjimus, darytina išvada, kad galimos rizikos, dėl kurių jis buvo įspėtas, pareiškėjui tuo metu buvo priimtinos ir jis aktyviais veiksmais siekė Faktinių mokėjimų įvykdymo. Kaip minėta pirmiau, bendra Faktinių mokėjimų, kurie, kaip spėjama, atlikti *Binance* keityklai, suma yra beveik dvigubai didesnė negu pareiškėjo nurodyta bendra Ginčijamų mokėjimų suma, tai leidžia daryti išvadą, kad pareiškėjas galimai aktyviai naudojosi *Binance* keityklos paslaugomis, tad, atlikdamas Faktinius mokėjimus, pareiškėjas turėjo (galėjo) suprasti, kam ir kokiais tikslais jas atlieka.

Kaip matyti iš bylos duomenų, bendraudamas su banku dėl Ginčijamų mokėjimų sumų gražinimo (kompensavimo), pareiškėjas nė karto nepatiksino ir (ar) kitaip nesukonkretino prašomų gražinti mokėjimų sumų, nors turėjo prieigą prie savo *Revolut* sąskaitos ir turėjo (galėjo) matyti, kad Ginčijamų mokėjimų duomenys neatitinka jo *Revolut* sąskaitos išrašo duomenų. Kreipdamasis į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo, pareiškėjas taip pat neištaisė ir (ar) kitaip nepatiksino prašomų gražinti (kompensuoti) mokėjimų duomenų, nors Lietuvos bankas buvo iš anksto atkreipęs pareiškėjo dėmesį į tai, kad jo pateiktų Lietuvos bankui duomenų visuma⁶ sudaro prielaidas manyti, kad pareiškėjo nurodyta informacija apie Ginčijamus mokėjimus bei nurodytos ginčo aplinkybės galimai yra netikslios ir (ar) prieštaraujančios viena kitai. Atsižvelgdamas į tai, kad, kreipdamasis į Varšuvos apygardos prokuratūrą, banką ir Lietuvos banką, pareiškėjas vienodai ir sistemingai nurodė, kad siekia Ginčijamų mokėjimų gražinimo (kompensavimo), ir į tai, kad ginčo byloje surinkti duomenys akivaizdžiai rodo, kad Ginčijami mokėjimai buvo atlikti ne iš pareiškėjo *Revolut* sąskaitos, Lietuvos bankas daro išvadą, kad nagrinėjamu atveju labiau tikėtina, kad pareiškėjas kryptingai ginčija mokėjimus, kurie buvo atlikti ne iš jo *Revolut* sąskaitos, o dėl tų mokėjimų, kurie buvo faktiškai atlikti iš jo *Revolut* sąskaitos, pretenzijų nereiškia. Įrodymų, kurie pagrįstai leistų manyti priešingai, byloje nepateikta.

Pažymėtina, kad įrodymų pakankamumo taisyklė civiliniame procese grindžiama vadinamąja tikėtinumo taisykle (tikimybių pusiausvyros principu). Kasacinio teismo jurisprudencijoje ne kartą pažymėta, kad įrodinėjimas civiliniame procese turi savo specifiką – nenustatyta, kad išvadą apie tam tikrų faktų buvimą galima daryti tik tada, kai dėl jų egzistavimo absoliučiai nėra abejonių; išvadą apie faktų buvimą teismas civiliniame procese gali daryti ir tada, kai tam tikros abejonės dėl fakto buvimo išlieka, tačiau byloje esančių įrodymų visuma leidžia manyti esant labiau tikėtina atitinkamą faktą buvus, nei jo nebuvus⁷.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus duomenis, pagrindo teigti, kad nagrinėjamu atveju bankui kyla (galėtų kilti) pareiga gražinti (kompensuoti) pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų, kurie, remiantis byloje turimais duomenimis, buvo atlikti ne iš pareiškėjo *Revolut* sąskaitos ir juos įvykdė ne bankas, sumas, nenustatyta, todėl pareiškėjo reikalavimas yra atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis

⁶ Pareiškėjas pateikė Lietuvos bankui keletą ekrano nuotraukų su pavieniais jo *Revolut* sąskaitos išrašo fragmentais, kuriuose nebuvo nė vienos iš pareiškėjo įvardytos Ginčijamos mokėjimo operacijos. Visas pareiškėjo *Revolut* sąskaitos išrašas buvo gautas vėliau iš banko kartu jo atsiliepimu į pareiškėjo kreipimąsi.

⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2008 m. rugpjūčio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-304/2008; 2009 m. kovo 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-101/2009 ir kt.